

Калейца

Вторник, 24 Ноември 2020

Татяна Стойкова

06967/ 23-20

GSM: 0885/ 880 347

kaleyca@troyan.bg

Обща информация:

Село Калейца се намира на 7 км. северозападно от град [Троян](#) и на 35 км. южно от областния център [Ловеч](#). Разположено е на 380 м. надморска височина, край малката Команска река, ляв приток на река [Осъм](#). Населението му днес е около 530 човека.

В селото функционират седмична детска градина, 12 производствени фирми, 4 търговски обекта, читалище, пенсионерски клуб, пощенски офис.

История:

Първото сведение за съществуването на селото е почерпено от османски документи и споменава, че през 1394 г. е регистрирано селище с неголям брой българско население в района на днешна Калейца.

След първоначалното опожаряване, свързано с падането под турско робство, Калейца е опустошавана от кърджалии, но пак успява да надмогне всички превратности и през Възраждането се развива като крепост на българщината, благодарение на своите будни и предприемчиви жители.

До XIX в. местонахождението му е било на североизток от сегашното, но поради набези на турци от близките села Добродан и Борима, местните хора се преместват в днешното местообитание, като населението се запазва чисто българско.

Селото никога не е било многобройно. Регулационните линии са приблизително като сегашните. Почти всяка фамилия е разполагала с второ жилище, т. нар. "колиба", разположено на съседни баири и местности, където да живее през цялото лято, свързано с пашуването на добитъка.

Поколения калейчани са се препитавали от занаятчийство - грънчарство, дървопреработване, кожарство, търговия, а всяка фамилия е ангажирана и със скотовъдство. Районът не е земеделски, поради което освен овошки, житни култури и зеленчуци за лична консумация, друго рядко се отглежда.

Битуват много легенди за личности и събития, свързани с отпор на турците или с масовите епидемии, принуждавали цялото население „да излиза“ от селището. Много топографски обекти днес носят наименования, произлезли от подобни събития - Сяров кладенец, „Богородица на Лъките“, Иванчов вир, Недкин вир и мн. др., а на името на Хайдут Ралчо се упоменават няколко местности и обекти.

Природни и културни забележителности:

Водопад Скока

Водопад Скока (височина 12 м.) се намира на около 2 км от село Калейца. Намира на река Лопушница, която е приток на река Команска, която минава спрез селото. Обявен е за природна забележителност през 1978 г. Водите му се събират в дълбок вир под него. Отстрани на водопада има дървена стълба, на която можете да се качите. Има достъп с кола почти до самия водопад.

Къща „Ламар“

Построена е по плановете на родната къща на поета Ламар през 80-те години на миналия век. В Къща „Ламар“ се провеждат литературни срещи (най-вече през лятото), четения по повод Деня на будителите, както и станалото традиционно честване на рожденната дата на поета - 1 ноември.

В селото има и къща- музей „Проф д.р Христо Иванов Браилски“

Местност и крепост „Калето“

Разположена на около 2 км. от селището. Смята се, че крепостта в местността „Калето“ е използвана още през първото хилядолетие пр. Хр., когато е служела за охрана на пътя през днешния Троянски проход и за защита на местното тракийско население, принадлежащо към племенната общност на кробизите.

През втория етап от своето съществуване (от края на Античната епоха до първата половина на 7 в. сл. Хр.) функционира като част от римската старопланинска система от крепости, бранещи провинциите на север от Стара планина от нахлуващите племена.

След продължително прекъсване на поселищния живот, крепостта започва да функционира отново от XIIв. до падането на Търновското царство под ударите на турците. През периода XII-XIV в. тя е сред най-сериозните български твърдини, охраняваща старопланинските проходи. Според легендарен исторически материал укреплението е превзето от турците след обсада и престава да съществува.

Църквата „Възнесение Господне“ („Св. Спас“) се намира в малкото троянско селце Калейца, само на 7 км. северозападно от Троян. Построена е през 1859 година и подобно на много църкви от този

период е вкопана в земята. През 1877 г. по време на Руско-турската война става жертва на пожар, но след възстановяването на селото е ремонтирана с дарения, направени от местните жители. През 2011 г. с дарения на местни фирми и финансова помощ от държавата е реконструирана и камбанарията на църквата. Понастоящем, храмът е действащ само на големи религиозни празници.

Село Калейца е и един от изходните пунктове за хижа „Коман“ (на около 12 км.)

Именити личности:

- Поетът Лальо Маринов-Ламар
- Поетът и писател Ганко Славчев
- Иван Варчев - скулптор
- Дочо Терзиев - скулптор
- Борис Ненков - скулптор и писател
- Иван Филчев - художник
- Иван Журотов - журналист
- Найден Ангелов - журналист
- Проф. д-р Христо Браилски
- Проф. инж. Тодор Коларов
- Инж. Минко Топалов
- Доц. д-р Генка Грънчарова
- К.т.н.ст.н.сътрудник I степен Мария Минкова Бочева;

Файлове:

Легенда за Хайдут Ралчо.pdf

Калейца в дати.pdf

Биографична справка за именити личности от Калейца.pdf